

RUUMIS RUOTSIN LINJALLA

MATTI ALMILA

Matti Almila

Ruumis Ruotsin linjalla

SAGA Egmont

Ruumis Ruotsin linjalla

Cover image: Shutterstock

Copyright © 1972, 2023 Matti Almila and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727103952

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

1

Helsingin pääpaloaseman pihalla oleva kovaääninen kajautti kuusi kumahdusta ja sen jälkeen tuli torven täydeltä puhetta. Kumahdukset kuuluivat rikostoimittaja Jukka Mastolan työpaikalle, sillä Ilta-Sanomain toimitus on paloaseman naapurina. Puheesta Mastola sen sijaan ei saanut selvää, vaikka rikostoimittajain pöydät ovatkin lähinnä paloaseman pihalle antavaa ikkunaa. Kirjoituskoneiden rapina ja puhelimien aiheuttama häly suuressa toimitussalissa esti kaiuttimen välittämän tiedotuksen kuulumasta.

– Otetaanpa aika, tokaisi Mastola työtoverilleen ja vilkaisi kelloaan, joka näytti 9.14. Vaikka paloaseman pihalta ei puhe tänne asti kantanutkaan, tiesi Mastola kuuden kumahduksen merkitsevän hälytystä palokunnalle – neljä sai liikkeelle ambulanssin. Kumahdusten jälkeen annettiin lähtijöille tieto tehtävästä ja osoitteesta.

Yhdeksän tienoo aamulla oli iltapäivälehden toimituksessa kiireisintä aikaa, sillä ensimmäiseen painokseen menevät uutiset

piti viimeistään nyt saada latomoon. Kaksi tuntia oli vierähtänyt siitä, kun töitään aloittleva toimitussihteeri tyytyväisenä huokaisi: – Aamu on vielä nuori. Nyt oli hänellä apulaisineen kädet täynnä työtä käsiteltäessä keskustoitituksen pöydälle kertynyttä teksti- ja kuvamateriaalia. Vain ohimennen kävi sireenien ulvonnan kuuluessa toimitussihteerin päässä ajatus: vieläkö tuosta kehittyisi päivän suuri uutinen. Toimituksen muu kolmekymmenpäinen joukko oli tiiviisti omien tehtäviensä kimpussa. Kadulta kuuluva toivotus sai jotkut heistä vain pikaisesti vilkaisemaan maisematoimituksen sinisten kirjahyllyjen lomitse rikospoikia kuin todetakseen, että nämä ovat paikalla hoitamassa virkaansa.

– 38 sekuntia, sanoi Mastola ja aikoi juuri vääntää palokunnan numeron, kun hänen puhelimensa soi. – Hiiskatti, kuka nyt häiritsee työaikana, Mastola murahti ja nosti kuulokkeen.

Paloautojen sireenien ulvonta alkoi hiljetä. Mikäli äänen suunnasta voi päätellä, vei matka Mannerheimintielle päin.

– Onko Ilta-Sanomien toimittaja? Soittaja oli mies, ääni hieman epävarma mutta rauhallinen.

– Toimittaja Mastola puhelimessa, mitähän asia koskee?

– Mahtoiko tämä tulla oikeaan paikkaan. Minä sanoin teidän keskusneidille, että kertoisin onnettomuudesta.

– On aivan oikea paikka, minä hoitelen onnettomuuksia ja rikoksia ja sen sellaista, ilmoitti Mastola ja pyöräytti tuolinsa takana istuvaa toimittaja Pekka Jokista päin.

– Niin, rikos..., aloitti mies langan päässä.

– Hetkinen, sanoi Mastola puhelimeen ja antoi merkin työtoverilleen: – Pekka, soita palokuntaan, tämä voi kestää kauan. Sitten hän pyysi soittajaa jatkamaan.

– Minä ajattelin, että jos teitä kiinnostaisi tällainen asia. Tulin myöhään eilen illalla Turkuun tukholmanlaivalla ja minä luulen, että laivasta putosi mies mereen. Ehkä aamulehdet ovat jo kertoneetkin, vaikka en minä kyllä huomannut.

– En minäkään. Missä se tapahtui?

– Ennen Turkua, laiva oli silloin Airiston selän puolivälissä. Vajaa tunti ennen satamaan saapumista.

– Millä laivalla te matkustitte?

– Autolautta Landialla. Turkuun tultiin kello 22:n tienoilla.

Mastola kahmaisi pöydän kulmalta eteensä muistilehtiön, jonka kantaan oli painettu lehden nimi. Mutta kun hän yritti kirjoittaa kuulakärkikynällä, ei siitä jäänyt jälkeäkään. Toimittaja veti laatikon auki ja valitsi puolen tusinan kuulakärkikynän joukosta toimivimman näköisen.

– Sanoitte klo 22?

– Niin. Silloin tultiin Turun satamaan.

– Te siis näitte miehen putoavan mereen klo 21:n jälkeen.

– Minä luulen nähneeni. Ja välillä kuvittelin, että mies ensin lyötiin hengiltä ja sitten hänet heitettiin laivasta. Murhattiin siis. Mutta nyt koko juttu tuntuu jotenkin uskomattomalta. Siksi minä soitinkin, jos siellä lehdessä tiedettäisiin, onko Landiasta kadonnut matkustaja.

– Soitatteko Helsingistä?

– Soitan, minä tulin yöllä laivabussilla.

– Voinko saada nimenne?

– Eino Salonen. Mutta ei kai sillä väliä?

– On se hyvä tietää; kas jos tästä tulee uutinen lehteen, niin maksamme vihjepalkkion teille ja silloin ovat nimi sekä osoite tarpeen. Voi myös tulla vielä kysyttävää.

– En minä palkkion takia soittanut. Asia jäi vain painamaan mieltä.

– Ilmoititteko putoamisesta laivan henkilökunnalle?

– En. Katsokaas se oli niin sekava juttu. Ensin minä näin – tai ainakin luulin nähneeni – miten mies meni laidan yli. Putosi tai työnnettiin, näin nimittäin toisenkin hahmon partaan ääressä. Katsoin hädissäni ympärille, olisiko muita ihmisiä paikalla, mutta huomasin olevani yksin. Tämä tapahtui laivan takaosassa ja matkustajat olivat jo valmistautumassa satamaan tuloon. Kun minä sitten katsoin uudestaan, niin kaiteen vieressä ei ollut ketään. Tiirailin vanaveteen, mutta meressäkään ei näkynyt miestä. Vaikka Landian tämä kylki oli auringonlaskun puolella, alkoi merenpinnan tasolla jo hämärtää.

– Te ette siis ollut aivan varma, joutuiko joku mereen?

– En. Siksi minä en kertonutkaan kenellekään koko jutusta. Ajattelin mikä häly siitä syntyy, ikävyyksiä vaan, jos ne olisivat pysäyttäneet turhaan ison laivan. Pelkäsin, että luulevat minua humalaiseksi, joka näkee olemattomia.

– Olitteko te humalassa?

– Ei, ei niin voi sanoa. Mitä nyt pari konjakkia olin juonut ja olutta aterialla. En minä kertonut tapauksesta. Mutta yöllä asia alkoi vaivata ja siksi soitin. Ehkä toimittaja saa asiasta tietoja.

– Voiko teihin ottaa yhteyttä?

– Minä olen sanonut kaiken minkä tiedän enkä halua sekaantua juttuun sen enempää. Luen sitten lehdestä, jos jotain on tapahtunut. Eihän asiaa enää voi auttaa vaikka joku olisi pudonnutkin.

– Jos se oli rikos. Kyllä teidän...

– Te sitten kerrotte ja minä luen. Kiitos vaan.

Soittaja katkaisi puhelun. Jukka Mastola tuhahti itsekseen. Hän kirjoitti vielä muutaman sanan lehtiöön, johon oli koko puhelun ajan merkinnyt pääkohtia kuulemastaan, ja vilkaisi sitten toimitussihteerin. Tällä oli menossa niin kiireisen näköiset hetket, ettei Mastola viitsinyt mennä häiritsemään. Ehtiipä kuulla, jos tästä jotain tulee. Nyt sihteerillä ei olisi kuitenkaan mitään iloa jutusta, jonka saaminen on epävarmaa. Mastola pyöräytti tuolinsa Pekka Jokiseen päin.

– Kumma soittaja. Mastola vilkaisi kelloaan, se oli 9.24. – Jos tästä tahtoo parikin sanaa ensimmäiseen painokseen, on pidettävä kiirettä. Minne se palokunta muuten meni?

– Jätkäsaarella olevaan varastoon. Ei siellä mitään, sama vanha juttu: vika automaattisissa hälytyslaitteissa, sanoi Jokinen.

Jukka Mastola takoi hetken etusormellaan pöydän reunaa ja kertoi sitten työtoverilleen lyhyesti, mitä mies oli kuvitellut nähneensä eilisiltana Landialla.

– Pekka, nyt soitetaan Turkuun. Ota sinä yhteys laivayhtiöön, minä soitan poliisille. Pikapikaa. Parempi lyhyt uutinen ajoissa kuin pitkä liian myöhään.

”Mies mereen autolautasta Airistolla.”

Tätä otsikkoa ei iltapäivälehden ensimmäisessä painoksessa nähty, sillä sen enempää Turun poliisi kuin laivayhtiökään ei tiennyt mitään hukkumistapauksesta.

Kello kymmenen jälkeen toimitussihteerin tuli latomosta tyytyväisen näköisenä: lehti oli myöhästynyt vain pari minuuttia. Keskustoimituksen pitkän pöydän ääreen istahtaessaan hän kysäisi Mastolalta – rikostoimittajien työpaikka oli lähinnä toimituksen hermokeskusta – oliko tältä tulossa mitään toiseen painokseen.

– Jos yksi eno on pudonnut veneestä, niin sitten kyllä. Sain sellaisen vihjeen äsken. Mutta ensin me käydään Pekan kanssa kahvilla.

Lauseen loppuosaa toimitussihteeri ei kuullut, sillä hänen edessään oleva sisäpuhelin alkoi särisevällä äänellä huutaa latomon huolia yli koko toimitussalin. Joku urheilusivujen kuvalaatta oli ilmeisesti kateissa ja lehden valmistuminen uhkasi viivästyä.

Mastola ja Jokinen menivät lehtitalon ruokalaan, jossa useimmat muutkin toimittajat istuivat. Tämä hetki oli iltapäivälehden tekijäin kannalta päivän taitekohta: ensimmäinen painos oli valmis – toivottavasti – ja nyt jotkut alkaisivat pohdiskella jo huomispäivän juttuja muutamien hankkiessa uutisia toiseen painokseen, joka toimituksen osalta olisi selvä puolenpäivän aikaan.

Kahvit juotuaan rikostoimittajat tekivät uuden yrityksen. Tutkiskeltuaan Turun saariston karttaa he soittivat Airiston selkää reunustavien Rymättylän, Nauvon ja Paraisten poliiseille – ei tietoa mistään hukkuneesta.

– Koeta krp:tä, ehdotti Jokinen.

Mastola soitti keskusrikospoliisiin Turun osastoon ja kysyi päällikköä. Tämä ei ollut paikalla ja keskus yhdisti komisario Jaakko Rengolle.

– Jos matkustajalaivalla olisi sattunut noinkin vahvasti henkirikokseen viittaava tapaus, niin varmaan se tulisi meidän hoidettavaksi, kertoi Renko. – Mutta ei ole tullut sellaisesta ilmoitusta, ei eilen illalla eikä tänään.

Toimittaja Jokinen puhui vielä kerran laivayhtiöön. Sieltä käsin oli otettu yhteys autolautta Landiaan, mutta...

Missään ei tiedetty mereen putoamisesta.

– Mitä muuta voi maanantaiaamulta odottaakaan kuin että joku krapulainen soittaa tänne ja kertoo edellisenä iltana näkemistään pikku-ukoista, sanoi Pekka Jokinen.

– Niillä taitaa olla aikamoinen vilske ruotsinlaivoilla. Tämä on sitä aikaa kesästä. Puolet Suomen kansasta matkustaa ulkomaille ja toinen puoli suomalaisista tulee Ruotsista lomalle kotimaahan. Minä taidankin..., innostui Mastola.

– Minulle tuli juuri sama ajatus.

– Mutta minä sanoin ensin. Niin että minä! Onko toimituspäällikkö huoneessaan?

Viiden minuutin kuluttua Jukka Mastola palasi toimituspäällikön luota ja soitti tuota pikaa lehtikuvaajille.

– Huomenna, niin tiistaiaamuna, lähtö laivalla Turusta ja takaisin Turkuun keskiviikkoiltana. Hasseko tulee, hyvä, hänellähän on kunnon kärry. Tulkoon sitten hakemaan minua huomenna kotoa. Lähdetään aamulla kahdeksan aikaan ajamaan kohti Turkua.

Mastola sulki puhelimen ja silmänsä. Hän ajatteli hetken sitä ihanuutta, ettei pariin aamuun tarvitsisi herätä puoli kuuden aikaan lehtiä lukemaan ehtiäkseen seitsemäksi toimitukseen. Otti sitten esiin paperin ja alkoi laskea paljonko nostaisi kassasta rahaa matkaa varten. Se olikin tarkkaa työtä, sillä rahojen piti riittää, mutta toisaalta ei sopinut ottaa mukaan liikaakaan. Muuten syntyi ylijäämää, joka jollain kumman tavalla tuli aina käytetyksi muihin kuluihin ja sitten oli takaisinmaksu tuskan ja vaivan takana. Mastola rypisteli otsaansa, mutta noin yleisesti ottaen tunsii olonsa kuitenkin onnelliseksi. Huulten välistä tunkeutui eräs sävelmä vihellyksen ja hyräilyn yhdistelmänä. Hyvin arvauskykyinen kuulija saattoi tunnistaa sen marssiksi Ankkurit ylös.

– Olisi tässä joku toinenkin mielellään lähtenyt laivamatkalle keskellä kesää, huokaisi Pekka Jokinen ja alkoi vääntää Tikkurilan poliisin puhelinnumeroa, niin kuin teki joka aamupäivä kello 11.15.

Ilta-Sanomiin soittaa tuntematon mies. Hän kertoo miehen pudonneen eilen ruotsinlaivalta mereen. Näytti siltä, että hänet työnnettiin laidan yli. Toimittajat eivät saa yksityiskohtia selville, eivät edes soittajan nimeä.

Pari päivää myöhemmin Turun rannikolle huuhtoutuu ruumis. Tästä alkaa rikostutkinta, jota siivittävät myös toimittajien omat selvitykset. Mitä on tapahtunut? Miten salaperäinen puhelu liittyy tähän kuolemaan? Onko kyseessä edes rikos?

Matti Almila (1927-1998) oli suomalainen kirjailija ja pakinoitsija.

Hänet tunnetaan erityisesti rikosromaneista ja pseudonyymillä Kai de Puu julkaistuista pakinoista. Hän oli kokenut toimittaja ja kirjoitti useisiin eri lehtiin. Toimittajan ammattitaito näkyy hänen romaneissaan, joiden juoni kulkee sujuvasti.